

Mezileč

Kraj: Královéhradecký

Správní obvod: Náchod

Nadmořská výška: 417 m n. m.

Počet obyvatel: 146

Adresa URL: www.mezileci.cz

Okres: Náchod

GPS souřadnice: 50.453367N, 15.983186E

První pís. zmínka: 1495 (529 let)

PSČ: 552 05

Historie obce Mezileč

Obec byla původně pojmenována jako Mezleč (od léči na zvěř, tolik jako mezi léči, kde se líčilo na zvěř, a odtud pochází také německé značení obce Mesletsch). V průběhu staletí se k tomuto názvu připojil i ten dnešní, který postupem času převážil (ke konci 19. století), i když to původní pojmenování nezaniklo, ale místně se v lidové řeči používá až do dnešních dob.

Ve 2. polovině 15. století ovládal mezilečské okolí rod Smiřických a panství jejich bylo velmi obšírné, neboť např. za Haška Střížka z Lužan zahrnovalo tvrz Smiřice s dvorem a vsí, mlýny ve Smiřičkách, vsi Holohlavy se dvorem, Semonice s podacím, Čibuz s podacím, Skalici, Hubilesy, Vlkovou, Bukovinu, Újezdec, Lužany se dvorem a tvrzí, Lhotku, Sovětice, Žiželevy s podacím, Brzice, Mezileč, Maršov a Heřmaničky.

Dne 7. září 1495 krátce před svou smrtí odkázal bezdětný Hašek Střížek z Lužan tyto majetky své manželce Lidmiboře z Valečova, která ještě téhož roku zapsala smiřické panství svým sestřám Kateřině, Johance, Alžbětě a Lidmile z Valečova, aby nedošlo v rámci odúmrťe k převodu na krále. Tento dokument je zároveň první písemnou zmínkou o obci a zatímco ona náležela ke smiřickému panství, osadu Posadov měli v držení jezuité v Žirči, od nichž se dostala až k panství náchodskému. Roku 1498 Mikuláš ml. Trčka z Lípy na Lichtenburce koupil za 6.000 kop českých grošů od dědiček Valečovských a jejich manželů panství smiřické, které tehdy zahrnovalo 17 obcí: Smiřice s dvorem a vsí, Holohlavy se dvorem, Semonice s podacím, Čibuz s podacím, Skalici, Hubiles, Újezd, část Bukoviny a Vlkova, Lužany se dvorem a tvrzí, Sovětice, Mezileč, Maršov, část Černožic a Čáslavek, Smiřičky a Brzice. Tento šlechtic ovládal celé panství až do roku 1516, kdy ho krátce držela Johanka Kroměšínová z Březovic, vdova po Mikuláši starším Trčkovi z Lípy, strýci předchozího majitele panství. Krátce před svým skoncem ho však rozdělila mezi své syny, a tak se nedílnými držiteli smiřického a opočenského panství stali Jan, Vilém, Jindřich, Herkul, Zdeněk a Mikuláš Trčkovi z Lípy. O pět let později zemřeli bratři Jan, Vilém a Jindřich Trčkové z Lípy a roku 1532 je následoval na onen svět i Herkul Trčka z Lípy. Následujícího roku došlo k rozdělení panství na dvě části.

Naši zájmovou část (panství Velišské a Svojanovské, tvrz Smiřice s ohradou, dvůr poplužný, vsi Smiřičky, Holohlavy, Černožice, Čáslavky, Semonice, Rtyni, Sendražice, část Rodova, Čištěves, Popovice, Sovětice, Lužany, Vlkov, Lejšovku, Smržov, Čibuz, Skalici, Hubiles, mlýn pod Skalici, část Lípy, Brzice, Mezileč, pustou ves Maršov, zboží kláštera Svatého Pole a vsi zápisné Černilov, Jasennou, Dubečno, Osek, Dvořiště a Chroustov) obdržel Mikuláš Trčka z Lípy. Ten zemřel roku 1540 a na jeho místo nastoupil Vilém Trčka z Lípy a na Veliši, který roku 1549 spojil oba díly panství znovu v jeden celek, protože Opočensko na něj přepsal jeho bezdětný bratranec Jan ml. Trčka z Lípy. Bohužel v roce 1569

umírá, a tak dochází k druhému dělení panství. Mezilečí se tak ocitá spolu se smiřickým panstvím v rukou vdovy Barbory z Bibrštejna, zatímco opočenské panství připadá sestře Veronice a jejím dětem. Barbora z Bibrštejna dbá na rozkvět svého panství, štedře podporuje sirotky i chudinu. Po její smrti se stává majitelem Smiřicka Jan Jetřich starší ze Žerotína, její druhý manžel. Ale Barbořina závěť vyvolá spory mezi Janem Jetřichem a Burianem, Jaroslavem († 1588) a Mikulášem Trčkovými z Lípy, kteří si osobují také právo na tyto majetky. Proto se roku 1588 schází zemský soud a dochází k závěru, že nejlepším prozatímním řešením bude vynětí panství z rukou Jana Jetřicha a správci stanovuje Viléma z Valdštejna na Heřmanicích a Adama Zilvara z Pilníkova na Žirči. Tehdy je kromě Mezilečí součástí panství i několik okolních obcí - Brzice, část dnešního Maršova u Úpice a část Prorub, zatímco Posadov patří ke Křižanovu.

Po uzavření smíru zůstal Jan Jetřich pánem nad polovinou Smiřic, zbytek se stal majetkem bratru Buriana a Mikuláše Trčkových. Roku 1590 své majetky však převedli na Viléma a Kryštofa Jaroslava Trčky z Lípy, resp. na jejich poručníky Johanku Trčkovou ze Žerotína a na Opočně, Mikuláše Trčku z Lípy na Novém Želivě a Jiříka hraběte z Gutšteina.

Toto spojení panství trvá až do roku 1634, kdy umírá Jan Rudolf Trčka z Lípy a pro podezření, že spolupracoval se svým synem Adamem Erdmanem Trčkou z Lípy na Valdštejnově proticísařském spiknutí, se z panství stává konfiskát, nad nímž převzali následujícího roku moc císařští komisaři Bernard Hysrle a Jan Krydel.

Roku 1636 dostává panství z rukou císaře darem Jan Matyáš hrabě Gallas, který však o Smiřicko neprojevil velký zájem. Roku 1647 umírá a na jeho místo by měli nastoupit jeho potomci, ovšem ani jeden nedosáhl ještě zletilosti, proto do roku 1659 spravovala rodinný majetek Anna Marie Dorota, rozená hraběnka z Lodronu, vdova po Janu Matyáši, a to společně s poručníky Václavem Michnou z Vacínova a Matoušem z Verneru. V té době je rychtářem v Mezilečí Jakub Mertlík a konšeli Matouš Tylš, Martin Bartoň, Jan Vávru, Jiřík Maták a Václav Horák, přičemž vesnice je z většiny osídlena nekatolíky (ze 106 osob v roce 1651 bylo nekatolíků rovných 96), což u panstva vyvolává nevoli, kterou však dokážou částečně zahladit výborní pstruzi, kteří jsou tehdy chováni v místních rybnících (V Drahách, V Končinách a Pod Mačátkou) a dodávani na hraběcí stoly. Jejich kvalita donutí místní, aby chov ještě rozšířili, a tak se v roce 1655 uvádí vedle již zmíněných i rybník nový - Kašna.

Roku 1661 se panství znovu drolí, neboť Smiřicko je poděleno mezi syny Matyáše Gallase - Antonína Pankráce a Františka Ferdinanda. Vzniká tak část smiřická a hoříněveská, přičemž Mezilečí zůstává v té první.

Díky nestřídmosti Antonína Pankráce Rudolfa Gallase je panství, včetně dotčené obce, na pokraji úpadku. Nakonec roku 1685 dochází k jeho prodeji a Smiřicko se ocitá v rukou Isabelly Magdaleny z Porcie, ovdovělé hraběnky ze Šternberka. Ze svého nově nabytého majetku se dlouho netěší, neboť umírá již následujícího roku. Tehdy se ujímá poručnictví nezletilého syna Jana Josefa ze Šternberka jeho strýc Václav Vojtěch ze Šternberka a na Zelené Hoře. Jan Josef ze Šternberka se sice věnuje panství, ale blízké je mu zejména okolí Smiřic, např. do Mezilečí nezavítal ani jednou. Což se projevuje i v obci samé, neboť dosud např. nebylo na panství pod hrozbou velké pokuty dovoleno brát sůl jinde než ze smiřické solnice a právě Mezilečí se rozhodlo dát sbohem tomuto závazku a raději se z něj vykoupilo dvěma kopami grošů smiřické obci ročně.

Roku 1700 Jana Josefa ze Šternberka a jeho manželku pohltily vlny Innu a jako vždy v minulosti panství jsou jeho potomci nezletilci, proto se ujímá panství Václav Vojtěch ze Šternberka a na Zelené Hoře, který dbal

rozhodně, aby se panství hospodářsky rozvíjelo, nevznikaly zbytečné dluhy a mj. provedl i administrativní reformu celého panství. V jeho cestě pokračovali František Leopold ze Šternberka a již zletilá Marie Terezie Violanta ze Šternberka, která byla celým svým tělem i duší oddána římskokatolické církvi. To by mělo vypovídat o její dobré duši, ale opak byl pravdou, protože v jednání se svými poddanými byla až neuvěřitelně tvrdá a nekompromisní - neodpouštěla žádné dávky, ráda je neúměrně zvyšovala, neudělovala milosti ani žádná privilegia.

Místní lidé si mohli trochu oddychnout až v roce 1761, kdy Marie Terezie umírá a na její místo přichází Jan Václav hrabě z Paaru.

Další změna se zjevuje v roce 1780, kdy panství odkupuje císař Josef II. Ten ho rozšiřuje nejen o nově vybudovanou pevnost (1780-1787), ale i o hoříněveské statky (1790). Na tuto dobu místní rádi vzpomínají, neboť panství pod císařskou správou jen kvete a mnozí si vydělali nemalé peníze na stavbě již zmíněné pevnosti, což se projevilo i v nárůstu obyvatelstva. Zatímco v roce 1790 zde bylo 42 usedlostí, v roce 1833 jich bylo již 58 a obývalo je 394 obyvatel.

Od roku 1848 se z panství stal říšský statek pod správou c. k. privátní rakouské banky ve Vídni, který byl roku 1863 ve veřejné dražbě prodán baronovi Janu staršímu Liebigovi, jenž celou oblast panství zprůmysluje. Vždyť i v katastru Mezilečí se začíná ve velkém těžit dřevo, aby měla smiřická parní pila, založená roku 1864, co zpracovávat.

Do roku 1848 k obci patřila polovina dnešní obce Maršov u Úpice a roku 1849 je k Mezilečí přidělena obec Proruby. Její větší, německá, část se ale rozhodla roku 1878 osamostatnit pod názvem Prohrub. Česká část zůstává součástí obce až do 1. ledna 1925, kdy sloučením obou částí vznikla nová obec Proruby.

Obec dějinně na sebe upozornila i kriminálními případy. 31. května 1848 byl přepaden hospodář Josef Bartoš, kterému se však i přes zranění podařilo lupičům uprchnout a přivolat pomoc, přičemž místní národní gardisté jednoho z pachatelů zadrželi a on jim prozradil své spolupachatele - bratry Jana a Josefa Špetlovy, kteří byli odvedeni na hranice obce a tam zlynčováni místním obyvatelstvem. Dnes je připomíná památný Špetlův dub, který se nachází na samotě v blízkosti Boušina v místech, kde stávala jejich chalupa. Zda byli vinni, či onen vyslýchaný lhal, to je dnes těžké zhodnotit, ale ani v tváři v tvář smrti nepřiznali svou vinu. Musíme však také dodat, že jejich banda opravdu existovala, ale nejspíše se nejednalo o bezohledné a krvežíznivé stvůry jak byli později označováni.

Jan mladší Liebig přebírá otcův majetek v roce 1870 a již následujícího roku se zbavuje Mezilečí, neboť ho prodává za 80.000 zlatých knížeti ze Schaumburg-Lippe. Rodu Schaumburg-Lippe zůstal katastr obce až do dob popřevratových, kdy panství převzal čs. Pozemkový úřad. V roce 1877 se Mezilečí spolu s Brzicemi obrací peticí na Sněm Království českého, aby byly tyto obce vyloučeny z okresu královédvorského a přičleněny k okresu českoskalickému, k čemuž také dochází.

Obec se koncem 19. století rozvíjí kupředu mílovými kroky, roku 1893 je např. založen tamní sbor dobrovolných hasičů.

Počátkem 20. století tak Mezilečí patří již s Posadovem do okresního hejtmanství náchodského, zatímco např. blízké Proruby do královédvorského a Komárov do trutnovského.

Tragickým obdobím pro Mezilečí byly obě světové války, vždyť jen z bojišť té první se nevrátilo 11 občanů Mezilečí (František Borůvka, Ladislav Bureš, Adolf Hanuš, Vilém Chmelík, Karel Mertlík, Čeněk Rýdl, Jan Semerák, Josef Špelda, Josef Šrůtek, Josef Tylš, Vavřinec Tylš) a 2 z Posadova (Josef Celba, Karel Lukáš).

Samostatnost obce trvá až do zřízení střediskové obce Hoříček. 1. července 1985 se tedy Mezilečí stává její součástí a samostatnost mu přináší až listopadové události roku 1989, resp. 1. září 1990.

Co se týká její osady Posadova, s ní to bylo složitější. Po zániku náhodského panství je v roce 1869 uváděna jako osada obce Hoříčky, v letech 1961-1985 byl Posadov částí Mezilečí, v letech 1985-1990 spolu s Mezilečím byl pohlcen střediskovou obcí Hoříčkami a 1. září 1990 se spolu s Mezilečím opětovně odtrhl.

